

फिक्कल गांउपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/२०८१ को
प्रथम चौमासिक सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको
प्रतिवेदन

सहजिकरण

काठमाडौं विश्वविद्यालय, दिगो विकास कार्यक्रम
हात्तिवन, ललितपुर, नेपाल

२०८०

बिषयसुची

१. पृष्ठभुमी.....	१
१.१ परिचय.....	१
१.२ कार्यक्रमको औचित्य.....	२
१.३ कार्यक्रमको उद्देश्य.....	२
२. अध्ययन विधी.....	२
२.१ अध्ययन स्थान.....	२
२.२ विधीहरू.....	३
३. नतिजाहरू:.....	३
४. सेवाप्रदायक र सेवाग्राही विचको सवाल जवाफ.....	५
४.१ वन, कृषि तथा पशु सेवा.....	५
४.२ भौतिक पुर्वधार र खानेपानी तथा सरसफाई.....	६
४.३ शिक्षा र स्वास्थ्य.....	८
४.४ पर्यापर्यटन.....	११
४.५ महिला तथा बालबालिका.....	११
५. सिकाईहरू:.....	१२
६. सेवाग्राहीहरू बाट आएको सुझावहरू:.....	१२
७. निष्कर्ष.....	१३
८. अनुसुचीहरू.....	१४

१. पृष्ठभूमि

१.१ परिचय

सिन्धुली जिल्ला अन्तर्गत पर्ने फिक्कल गाउँपालिका साविक महादेवडाँडा, सुम्नाम पोखरी, खोलागाँउ, खाडसाङ, सोल्पाठाना र रत्नावती गाउँ विकास समितिहरूलाई समेटेर फिक्कल गाउँपालिका निर्माण गरिएको हो । फिक्कल गाउँपालिका प्राकृतिक रूपमा सुन्दर पालिका हो । यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल १८५ वर्ग कि.मी छ । यस गाउँपालिको जनघनत्व ८६ जना प्रति वर्ग कि.मी छ । यहाँ सबै जातजातीको बसोबास छ र उनीहरूको घरधुरी संख्या: ३५३६ छ भने पछिल्लो जनगणना अनुसार यस वडाको जनसंख्या १५९१० छ । नेपाल सरकारको “समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली” तथा वागमती प्रदेश सरकारको दीर्घकालिन सोचलाई दृष्टिगत गर्दै फिक्कल गाउँपालिकाले २५ वर्षे सोचको निर्माण गरी यस गाउँपालिकामा पनि “समृद्ध फिक्कल, सुखी फिक्कलवासी” यहाँको प्रतिनिधीहरूको सपना छ । वृहत्सरोकारवालाहरूको सहकार्य र स्थानियको सहभागितामा आवधिक योजना अन्तर्गतका वार्षिक योजनाहरू सम्पन्न गर्दै आएको छ ।

फिक्कल गाउँपालिकामा स्थानिय स्तरमा संचालन भएका विभिन्न विकासका क्रियाकलापमा सामुदायिक सहभागिता, स्थानिय सुशासनका अभ्यासहरू, दिगो विकासका प्रयासहरूमा संलग्न नैतिक विचारहरूमा व्यावहारिक अभ्यासहरू समुदायमा गरि सिकने र सहभागितामूलक औजार/दृष्टिकोणको प्रयोग गरी निर्णय गर्ने कोष परिचालन र उद्यम विकासमा सर्वसाधारण तथा अन्य सरोकारवालाहरूको सहभागिताको स्तरको मूल्याङ्कन प्रक्रिया के कस्तो छ साथै स्थानीय सरकारद्वारा शुरू गरिएको विकासका गतिविधी र योजना, कार्यान्वयन र अनुगमनमा सामुदायिक सहभागिताको अग्रसत्ता र पार्दशिताको लागि आवश्यक औजारहरू जस्तै: सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक लेखापरिक्षण जस्ता कार्यक्रमहरूको आयोजना गाउँपालिका र उक्त कार्यक्रम सहजिकरणमा काठमाडौं विश्वविधालयका दिगो विकास कार्यक्रममा सहजकर्ताहरूले मिति २०८० मंसिर २ गते “ फिक्कल समृद्धिको मूल आधार: कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, पर्यटन र रोजगार” भन्ने मूल नारा सहित फिक्कल गाउँपालिकाको खाडसाङको श्री सुनकोशी माध्यामिक विधालयको प्राङ्गणमा आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ को प्रथम चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन सहित विभिन्न सरोकारवाला सेवा प्रदायक निकाय र सेवाग्राहीहरूको उपस्थितीमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो ।

फिक्कल गाउँपालिकाको सार्वजनिक सुनुवाई पछि यस गाउँपालिक अन्तर्गत पर्ने सबै वडाहरूमा पनि वडा मार्फत विकासको योजना र दैनिकी सेवाहरूमा सेवा प्रदायक र सेवाग्राहीको बीच प्रथम चौमासिकमा प्रगति प्रतिवेदन सहित सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो ।

१.२ कार्यक्रमको औचित्य

सार्वजनिक सुनुवाईले जनप्रतिनिधिहरूलाई जिम्मेवार गराई निरन्तररूपमा नागरिकहरू प्रति जवादेहिता हुन र पारदर्शी रूपमा शासन संचालन गर्ने समेत उत्साहित गर्दछ । सार्वजनिक सुनुवाईमा सार्वजनिक चासोका विषयमा जिम्मेवार पदाधिकारीहरू तथा सेवाग्राही बिच प्रश्नतोर हुनुका साथै सेवाग्राहीले सार्वजनिक वस्तु, सेवा र सुविधा प्रवाहमा आगामी दिनमा गर्ने सुधारहरू समेत प्रष्फुटित हुने र जिम्मेवार पदाधिकारीहरू बाट उक्त सुधारहरू हासिल गर्ने, संभावनाहरू बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने प्रकृयाबाट सुधारका प्रतिवद्ताहरू समेत तयार हुन्छ। यसरी तयार भएका प्रतिवद्ता कार्यन्वयनबाट नै सामाजिक, आर्थिक र वातावरणिय सुधारको अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

१.३ कार्यक्रमको उद्देश्य

- गाउँपालिकाको प्रथम चौमासिकमा भएका कार्यक्रमको प्रगति विवरण उपर सेवाग्राहीहरूलाई जानकारी गराउने।
- सेवाप्रदायक र सेवाग्राही बिच प्रथम चौमासिकको कार्यक्रम कार्यन्वयन अवधिमा आएका चुनौतिहरू प्रति गहन छलफल गर्ने।
- गाउँपालिकाले कार्यन्वयन गरेको सेवा सुविधा उपर सेवाग्राही मार्फत आउने प्रतिक्रियाहरू अभिलेखिकरण गर्ने ।
- सेवाग्राही मार्फत आएका प्रतिक्रियाहरू ग्रहण गर्दै आगामी दिनमा गाउँपालिकाको कार्यक्रमहरू कार्यन्वयन गर्ने ।
- गाउँपालिकाका सेवा प्रदायक र सेवाग्राही बिचमा समन्वय सहकार्यको भुमिकामा चुस्त दुरस्त राख्ने ।

२. अध्ययन विधी

२.१ अध्ययन स्थान

फिक्कल गाउँपालिकाको पुर्वि सिमाना ओखलढुंगा र उदयपुर जिल्ला, पश्चिम सिमाना ३ पाटा र गोलन्जोर गाउँपालिका, उत्तरी सिमाना ओखलढुंगा र रामेछाप र दक्षिणी सिमाना दुधौली नगरपालिका र उदयपुर जिल्लाहरूसँग जोडिएको छ ।

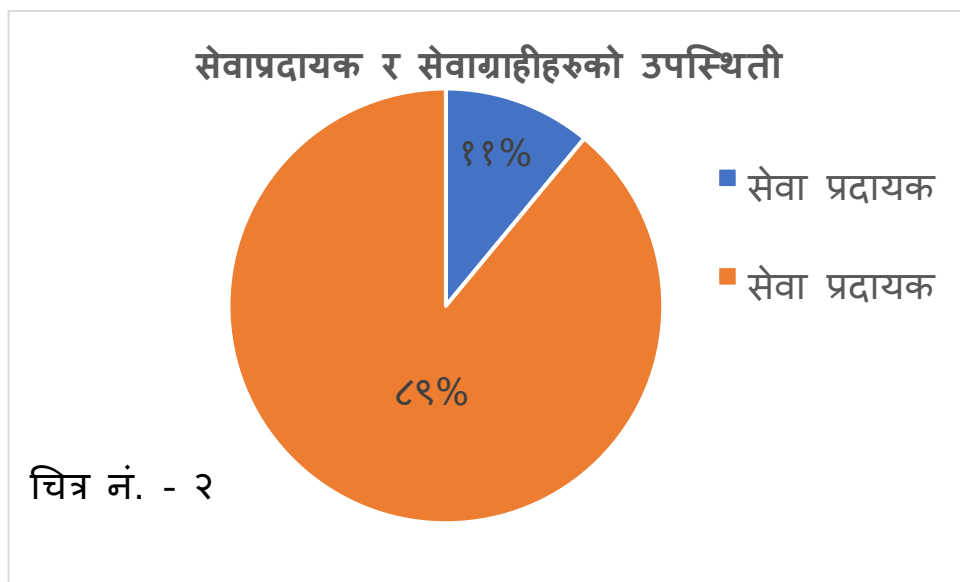

२.२ विधीहरू

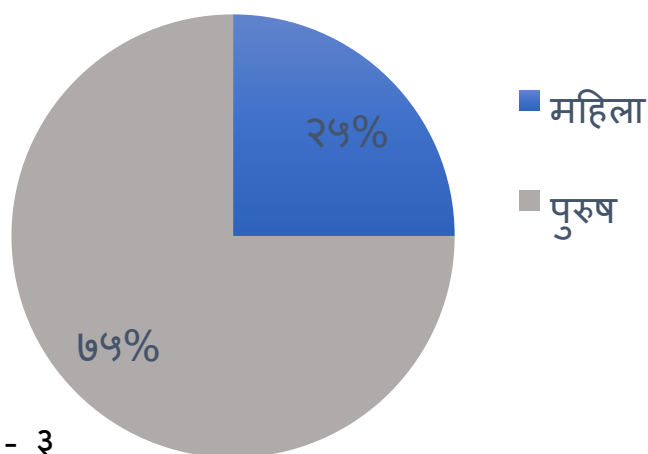
प्रथम चौमासिक प्रगति विवरणको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको लागि गाउँपालिकाको बैठकको निर्णय मार्फत मिति २०८०/०८/०२ गतेको दिन तोकिएको विभिन्न निकाय तथा सेवाग्राहीहरूलाई उपस्थितिीको लागि पत्रचार, सामाजिक संजाल, फोन, सार्वजनिक स्थानमा सुचना टांसी उक्त मितिमा श्री सुनकोशी विद्‌धालयको प्राङ्गण, खाँडसाङमा सम्पूर्ण सहभागीहरूलाई उपस्थितिीको लागि सुचना प्रवाह गरियो । सो कार्यक्रममा सहजिकरणको भुमिकाको लागि काठमाडौँ विश्वविद्‌धालयका दिगो विकास कार्यक्रम अन्तर्गतका सहजकर्ताहरूलाई जिम्मेवारी दिईएको थियो । कार्यक्रममा सेवाग्राहीहरू मार्फत आएका गुनासो, सल्लाह, सुझाव, जिज्ञासा, प्रतिक्रियाहरू संकलन गरियो ।

३. नतिजाहरू:

फिक्कल गाउँपालिकाको खाँडसाङ टोलमा पर्ने श्री सुनकोशी माध्यामिक विद्‌धालयको प्राङ्गणमा आर्थिक वर्ष २०८०/२०८१ को प्रथम चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन सहित विभिन्न सरोकारवाला सेवा प्रदायक निकाय ११% (१६) र सेवाग्राहीहरूको उपस्थितिीमा ८९% (५२) सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो । जसमा विभिन्न क्षेत्रलाई प्रतिनिधित्व गर्ने नागरिकहरूको उपस्थितिी रहेको थियो ।

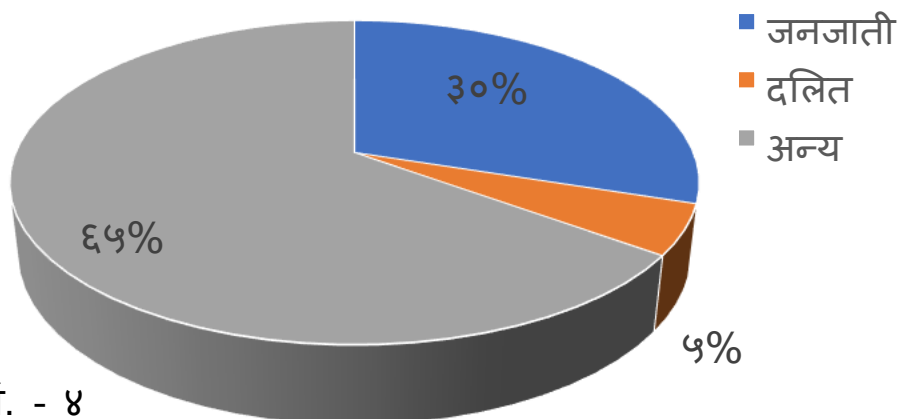

कार्यक्रममा उपस्थितिहरूको सहभागिता

चित्र नं. - ३

सामाजिक समावेशिक उपस्थिति

चित्र नं. - ४

उक्त कार्यक्रममा २५% (१७) महिला र ७५% (५१) पुरुषहरूको सहभागिता गरी जम्मा ६८ जनाको उपस्थिति रहेको थियो । त्यसमध्ये सामाजिक समावेशिता अनुसार ५% दलित, ३०% जनजाती र अन्य ६५% को उपस्थिति रहेको थियो । त्यस प्रथम चौमासिक सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा वन, कृषि तथा पशु सेवा, भौतिक पूर्वाधार तथा खानेपानी, शिक्षा तथा स्वास्थ्य, पर्याप्त याटन र महिला तथा बालबालिका शिर्षक उपर योजना तथा दैनिकी सेवाको प्रगतीमा छलफल गरियो । यि कार्यक्रम संचालन अवधिमा आएका चुनौतीहरू उपर आगामी दिनमा कसरी सहज तथा सरल तरिकाले सेवाग्राहीलाई सेवा प्रदान गर्न सकिन्छ भनि विस्तृत छलफल गरियो । सेवाग्राही वाट

आएको जिज्ञासा, गुनासो, प्रश्न र सुझावहरूको उच्च मुल्यांकन गर्दै सेवा प्रदायक र सेवाग्राही विचको सवाल जवाफ शिर्षकमा (४) राखिएको छ ।

४. सेवाप्रदायक र सेवाग्राही विचको सवाल जवाफ

४.१ वन, कृषि तथा पशु सेवा

सेवाग्राही	प्रश्न, गुनासो, जिज्ञासा र सुझावहरू	सेवा प्रदायक	प्रतिनिधी
गंगाराम दवाडी	- पोहोर परार सिजन अनुसार गहुँको बीउहरू र आलुको बिउहरू केही छुटमा आउंथ्यो यसपाली कहिले आउंछ ? - यदि आलुको विउ आयो भने सिजन अगाडी आउछ कि सिजन पछाडी आउने हो के कारणले समयमा उपलब्ध हुन नसकेको हो ? - आलुको विउ अनुदानको रुपमा हामीले सहज रुपमा पाउने गर्दथ्यौ तर पोहोर साल नआएको र अहिले पनि नआएको अवस्था छ ?	- आलु लगायत अरु बिउहरू हामी बाड्न तत्कालै अब सुरु गर्छौ । - हाम्रो लेखाबाट ब्लेकज भएर काम ढिलो हुन गएको हो । - गैरसरकारी संस्थाहरूको कार्यक्रम पनि यसै संग जोडिने हुँदा अब हामि तत्कालै बाड्ने काम सुरु गर्छौ ।	डम्बर बहादुर मगर (प्रशासन अधिकृत)
विक्कल पहाडी	- हामी कृषि र पशुमा आवद्ध भएर बसेका मानिसहरू, हामी किटनाशन औषधी लिन जाँदा कहाँ जाने पालिकामा पनि छैन, वडामा पनि छैन ? - कुनै संस्थाहरूलाई जिम्मा दिनु भएको छ भने पालिकाले ती संस्थाहरूले पनि हामी किसानहरूलाई हेरेको छैन । - कृषि प्राविधिहरू पनि नभएको होईन ४ वटा वडा कार्यलयहरूमा छन । - कृषि र पशुमा कति बजेट आउंछ त्यो समेत हामीलाई जानकारी हुंदैन किन? - कृषि सामाग्रीहरूको असमान बितरण?	- हाम्रो गांपालिकाले हेल्प फर नेपाल भन्ने संस्था संग साझेदारीमा सहकार्य गरेर कृषि सम्बन्धि काम गरिरहेको थियो । - यस संस्था संग २ करोडको सम्झौता गरेका थियौ । - सयममा उहाँहरूलाई बजेट दिन नसकेको कारणले साझेदार संस्थाहरूले काम गर्न सक्नु भएको छैन । - यो भन्दा अगाडी हामीले समुह बनाइका थियौ त्यो समुह मार्फत औषधीहरू वितरण भएको थियो । - अहिले बहिनी समुहहरूद्वारा पनि बिउ वितरण हुंदै आईरहेको छ ।	

		अहिले पनि हामी ४ लाख बजेट कृषि तथा पशुमा छुट्टाएको छौं ।	
टेकनाथ	- पाडा रांगो सम्बन्धी प्रश्न गर्नु भएको थियो । - पशु स्वास्थ्यको सेवा नपाएको । - हामीले कृषिको अस्थिर मुल्य र बजार व्यवस्थापनमा अभाव	- हामीले यो सम्बन्धि छुट्टै कार्यक्रम नसला सुधार कार्यक्रम ल्याएका छौं । - यसमा छिटै बजेट विनियोजन भएर आउंछ । - यसमा हामीले उन्नत जातको सिमेन ल्याएर कृतिम गर्भधारण प्राबिधिकहरु लगाएर गराउनेछौं । - मुर्को बिउ ल्याएर सुरु गरिहाल्छौं । - उत्पादनमा बृदि र वस्तुको गुणस्तर भयो भने तपाईंहरुले सहज रुपमा मुल्य र वजार पाउनु हुनेछ । - सामुहिक उत्पादनमा जोड गर्नु भयो भने प्रचार प्रसार हुन्छ ।	

४.२ भौतिक पुर्वधार र खानेपानी तथा सरसफाई

सेवाग्राही	प्रश्न, गुनासो, जिज्ञासा र सुझावहरु	सेवा प्रदायक	प्रतिनिधी
वडा नं. २	घर छाउने जस्ता पाटा असमान वितरण	वडा अध्यक्षको रोहोवरमा जस्ता पाटा वितरण नियमावली अनुसार सहि सेवाग्राहीको घरधुरी छनौट गरी वितरण गरिनेछ ।	
वडा. ३	High voltage को विदधुत प्रशारण नभएको हुंदा विभिन्न खालका मिलहरु संचालन गर्न गारो भएको छ ।	High voltage को विदधुत छिटै वितरण हुंदै छ । जसले गर्दा जुन सुकै खालको मिलहरु संचालनमा गर्न सक्नु हुनेछ ।	

वडां नं. ५	• सात लाख लागतमा निर्माण भएको विद्यालयको ट्वाइलेट किन सञ्चालनमा आएन? • विद्यालयमा ९ लाख बनेर खानेपानीको लागि आएको रकम कहाँ गयो? • उद्धव स्मृति पार्कमा किन भत्किएका चिज बनाउन ढिला भयो? वा बे वास्ता गरिन्छ? • २ करोड परेको सडक निर्माणमा कहाँबाट खन्ने? रकम कसरी छुटाइएको हो?	• २ करोडको काम रातो कितावमा पनि परेको छ । टेन्डर स्वीकृत भएर काम सुरु भयो तर ठेकेदारको आमा बिरामी भएर त्यो काम पछाडि चलन सकेन । त्यो काम अलपत्र अवस्थामा रहेको छ भने वडाध्यक्षले जानकारी गराउनुभयो। • टोइलेटको संरचना सम्पन्न भइसकेको र धारा फिट गर्न बाँकी रहेको, त्यो टोइलेट स्कुलदेखि पर भएको कारण टोइलेट सञ्चालनमा आउन सकेन यदि कम्पाउन्डिङ गरेर त्यसलाई भित्रै पार्ने हो भने सञ्चालनमा ल्याउन सकिन्छ । • खानेपानी ट्याङ्की निर्माणको लागि आठ लाख रुपैयाँ आएको तर फरक किसिमको रिपोर्टिङ इन्जिनियरबाट भएको कारण त्यो पैसा निकासी हुन सकेन र त्यो कार्यक्रम अगाडि बढ्न सकेन।	वडा अध्यक्ष, गा.पा उपाध्यक्ष र प्र. अ
	•	•	

४.३ शिक्षा र स्वास्थ्य

सेवाग्राही	प्रश्न, गुनासो, जिज्ञासा र सुझावहरू	सेवा प्रदायक	प्रतिनिधी
सन्तोष घिमिरे (युवा व्यावसाय)	- गाउँपालिका खुल्ला दिसा मुक्त क्षेत्र घोषणा गरेता पनि केहि घरधुरीमा चर्पीको अभाव छ । - कोभिडको बेला जुन आईसोलेसन भवन बनाईयो त्यसको अवस्था के छ ?	- गाउँपालिकामा खुल्ला दिसा मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने वेला सबै घरधुरीमा चर्पी भएको र चर्पी भत्किसके पछाडी यो कुरा विपत व्यवस्थापनबाट हामि कंहा नआएको ले यो समस्या भएको हो । - आईसोलेसन भवनको विषयमा पहिले हामिले कोभिडको बेलामा यस भवन बनाउन लाग्यौ तर अब कोभिड विश्वबाटै हराएको अवस्था छ । - गाउँपालिकामा भएको सामुदायिक आंखा क्लिनिकलाई त्यांहा सार्ने भनिएको थियो र अव छिटै नै सामुदायिक स्वास्थ्य चौकी तथा क्लिनिक त्यांहा सार्ने छौ ।	लेखनाथ
सुरज आचार्य	- घरमा सुत्केरी हुनेको संख्या सात बनेर आयो, यसको प्रवृत्ति बढेको हो कि घटेको हो ? - गाउँपालिकामा २० वर्षभन्दा तल उमेर भएको पनि गर्भवती अवस्थामा हुने छन कि छैनन ? - जटिल अवस्थामा भएको रोगहरु जस्तै क्यान्सर मृगौला पिडित, मेरुदण्ड पक्षघात, यि जटिल रोगहरुको अवस्था यस गाउँपालिकामा बढेको छ कि घटेको छ। - नेपाल सरकारले क्यान्सर रोगीहरुलाई मासिक रुपमा भत्ता दिने गर्दछ ।	- दिर्घ रोगीहरुको अवस्था हाम्रो गाउँपालिकामा बढिरहेको छ । - नेपाल सरकारले दिन भनिएको रकम यस आर्थिक वर्षमा वजेट नभएको कारण गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराउन नसकिएको । - यस विषयमा स्वास्थ्य मन्त्रालय पनि जानकारी गराईसकेको र अघिल्लो आर्थिक वर्ष र यस आर्थिक	लेखनाथ सर

	- यस गाउँपालिकामा पनि क्यान्सर पिडितहरुले फाराम भैरको पनि झण्डै दुई वर्ष भईसक्यो। - गाउँपालिकाले किन नेपाल सरकारबाट तोकिएको रकम उपलब्ध गराउन सकेको छैन?	वर्षमा लिनुपर्ने रकम विरामीहरुलाई उपलब्ध गराईनेछ । २० वर्षभन्दा तल उमेरका गर्भवती अवस्थाको संख्या पहिलाको अवस्थामा घट्दै गएको छ । - यस गाउँपालिकाको भौगोलिक विकटताको कारण एम्बुलेन्स पठाउँदा पनि धेरै समय लाग्ने भएकोले होम डेलिभरी अवस्था कायम छ । - स्वास्थ्य चौकिमा वच्चा जन्माउँदा २००० रुपैया र निशुल्क एम्बुलेन्सको सुविधा पनि हामीले दिंदै आएको छ ।	
सन्तोष घिमिरे	- अपांगताको किसिम कस्तो हो? - अपांगता परिचयपत्र वितरणमा नियम अनुसार वितरण भएको छ कि छैन?	- अपांगताको परिचयपत्र हामिले डाक्टरको सिफारिस, वर्गिकरणको कार्यविधी र समितिको निर्णयअनुसार भएको छ । - परिचयपत्र त्रुटि भएको खण्डमा डाक्टरको सिफारिसबाट फेरि आयो भने त्यसलाई परिवर्तन गर्न सकिन्छ ।	लेखनाथ
दिपक सुनुवार, अनलाईन मार्फत	- पालिकामा भएको रिक्त शिक्षकको पदपुर्ति किन हुन सकेन?कहिलेसम्म शिक्षक पदपुर्ति हुन्छ होला?	आर्थिक अभावको कारणले गर्दा पदपुर्ति नगर्ने भनेर रोकिरहेको अवस्था छ ।	निलहरि
ठाकुर प्रसाद प्र.अ	शिक्षकको तलव ३ महिनामा प्राप्त हुने हुँदा शिक्षक मारमा परेको छन। तलव महिनावारी	भौतिक रुपमा उपस्थित हुन नसके पनि हाल सम्पुर्ण विद्धालयहरुमा ईन्टरनेट	

	उपलब्ध गराईदिनु भयो भने सहज हुने थियो । अनियमित प्र.अ हरुको बैठकका कारण प्रशासनिक कार्यक्रमहरुमा बाधा परेको छ । यसलाई अनलाईन मार्फत भएपनि नियमित बैठक गरि यस्ता समस्याहरु समधान निकाल्न सुझाव दिईन्छ ।	सेवाहरु सुचारु भईसकेको र प्र.अ हरुको virtual group पनि बनाई सकेको जानकारी गराउँदै छिटो भन्दा छिटो नियमित रुपमा बैठक संचालन गर्ने बाचा गरिन्छ ।	
सन्तोष घिमिरे	- सम्पूर्ण सरकारी कर्मचारीहरुको छोराछोरी सरकारी स्कुलमा भर्ना गरि सरकारी स्कुलको स्तर उन्नती गर्दै गुणस्तरिय शिक्षा दिन र सक्रिय हुनको लागि सुझाव गर्दछु ।		
लक्ष्मीप्रसाद घिमिरे, सुनकोशी माबि	- विद्घालय लेखा शाखाको कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरी सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्य साथै छात्रावृत्ति वितरणको लागि निश्चित software बनाई सहज,सुलभ र पारदर्शि बनाउन सुझाव गर्दछु ।	विद्घालयको शैक्षिक तथा प्रशासनिक कार्यहरुलाई प्रभावकारि गराउन सम्पूर्ण विद्घालयमा ईन्टरनेट सेवा सुचारु गरिएको र यसको गतल उपयोग भएको गांउपालिकाले महसुस गराउँदै गांउपालिकाले शैक्षिक गुणस्तरको लागि सफ्टवयेर खरिद गरेको र त्यो प्रयोग गर्दा प्राविधिक गडवढी भएको हुनाले अर्को सफ्टवयेर खरिदको लागि प्रस्ताव गरिएको छ ।	
विव्कल पहाडी (महाकाली मा.वि शिक्षक)	गांउपालिकाले बनाएको पाठ्यक्रम विद्घालयहरुमा सहिरुपमा पढाई भएको छ छैन भनि गांउपालिका शिक्षा शाखाले नियमित रुपमा अनुगमन गर्नको लागि सुझाव गर्दछु	गांउपालिकाले स्थानिय पाठ्यक्रम वनाउने जिम्मेवारी त छ तर विविध कारणले गर्दा यो विषयमा गहन छलफलमा छौ र छिटो भन्दा छिटो पाठ्यक्रम बनाई लागु गरिने छ ।	

४.४ पर्यापर्यटन

सेवाग्राही	प्रश्न, गुनासो, जिज्ञासा र सुझावहरू	सेवा प्रदायक	प्रतिनिधी
वडा	फिक्कल डांडालाई भ्यु टावर रुपमा विस्तार गरि आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटक भित्राउन पहल गरिदिनु हुन सुझाव दिन्छु ।	यस भ्यु टावर व्यवस्थापन र प्रचार प्रसारको लागि पहलकदमी भईरहेको छ । सवैको सहयोगमा आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटक भित्राउनु पर्छ ।	वडा अध्यक्ष
	वडा नं. ३ मा जम्मा १० घरधुरीमा मात्रा होमस्टेको व्यवस्था गरिएको छ यो व्यवस्था समग्र वडाहरुमा छिटो भन्दा छिटो विस्तार गर्न सुझाव दिन्छु किनभने यो वैकल्पिक आयस्रोतको माध्यम भएको हुनाले साथै स्थानिय उत्पादन, कला संस्कृतिको प्रोत्साहन समेत हुने भएकोले।	होमस्टे संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने घरधुरीका महिलाहरुलाई तालिम तथा भ्रमणको व्यवस्थाको लागि वडा कार्यालयले गाउँपालिका संग समन्वय गर्ने छ ।	वडा अध्यक्ष

४.५ महिला तथा बालबालिका

सेवाग्राही	प्रश्न, गुनासो, जिज्ञासा र सुझावहरू	सेवा प्रदायक	प्रतिनिधी
वडा २ र ३	- गाउँपालिकाले बालविवाह नियन्त्रण गर्ने कार्यविधी बनाएता पनि अझै बालविवाह नियन्त्रण नभएको यसलाई पुर्णरुपमा प्रतिवन्ध लगाउन सुझाव दिईन्छ । - बालबालिकाहरुको चौतर्फीक विकासको (बाल क्लव, खेलकुद सामाग्रीहरु आदी) लागि निश्चित मापदण्ड बनाएर बजेट छुट्टाई प्रत्येक वडामा बालबालिका लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्न सुझाव गर्दछु ।	महिला तथा बालबालिका शिर्षकमा भएको वजेट बाट वडा मा बालविवाह नियन्त्रणको लागि जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिने र संगसंगै नियमावलीमा रहेर त्यस्ता बालविवाह प्रोत्साहन गर्ने गराउने लाई कानुनी दायरामा ल्याईने छ ।	

५. सिकाईहरु:

- विकासका योजनाहरु निर्माण गर्दा सेवाग्राहीहरुको प्रत्यक्ष सहभागिता अनुरूप उनीहरुको आवश्यकता अनुसार योजनाहरु छनौट गरी कार्यन्वयन गरेमा योजनाहरु प्रभावकारी हुने देखिन्छ ।
- लक्षित समुदायहरुको लागि गाउँपालिका बाट छुट्टाईएका विकासको योजनाहरु लक्षित समुदायले प्राप्त गरेमा मात्र उनीहरुको अवस्था सुधार हुने देखिन्छ ।
- कृषि गुणस्तर उत्पादन र वजार व्यवस्थापनको लागि गाउँपालिकाले सम्बन्धित किसानहरुलाई मौसम अनुसार तालिम, विउ, मल र प्राविधिक सहयोग साथै भ्रमणको व्यवस्था भएमा मात्र कृषि क्षेत्रमा विकास हुने देखिन्छ ।
- व्यावहारिक र सिपमूलक शिक्षा साथै राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्दा गर्न सक्ने पाठ्यक्रमको निर्माण गरि पठन पाठन गराएमा विधार्थीहरुको गुणस्तर हुने देखिन्छ ।
- आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटकहरु भित्राउनको लागि स्थानिय सुविधा युक्त होमस्टेहरु व्यवस्थापन गरेमा पर्यटकहरुको आगमन हुने देखिन्छ ।
- गाउँपालिकाले संचालन गरिने विकास तथा सेवामूलक कार्यक्रमहरुमा समतमूलक सहभागिताको लागि महिला तथा वालवालिकालाई जनचेतना मुलक तालिम तथा गोष्ठीहरु संचालन गरेमा मात्र समान सहभागित हुने देखिन्छ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा छिटो छरितो बनाउन सम्बन्धित स्वास्थ्य चौकिमा गुणस्तरीय प्राविधिक तथा स्वास्थ्य कर्मिहरुको आवश्यकता रहेको देखिन्छ ।

६. सेवाग्राहीहरु बाट आएको सुझावहरु:

- कृषि उत्पादनका लागि समय मै विउ, मल, औजार, प्राविधिक शिक्षा उपलब्ध गराउनुको साथै वजार व्यवस्थापनको लागि विभिन्न निकाय संग समन्वयको लागि पहल कदमी गरिदिनु पर्यो।
- भौतिक निर्माणका कार्यहरु गर्दा सम्भव भए सम्म स्थानिय स्रोत साधनको उचित प्रयोग गर्न र समय अवधि भित्र कार्य सम्पादन गर्नु पर्यो ।
- शिक्षा क्षेत्रलाई गुणस्तर वनाउन र प्रभावकारी गराउन पालिका स्तरिय प्र.अ हुरुको बैठन समय तालिका अनुसार भौतिक उपस्थिती वा virtual माध्यम बाट नियमित रुपमा संचालन गर्नु पर्यो ।
- लक्षित समुदायहरुको लागि छुट्टाईएको कार्यक्रम वजेटहरु सोहि समुदायहरुले मात्र उपयोग गर्न पाउनु पर्यो ।
- विविध शिर्षकमा जथाभावी हुने खर्चहरुलाई कटौति गर्नु पर्यो ।

- बालविवाह नियन्त्रण, समतामूलक सहभागिता, महिला सशक्तिकरण आदिको लागि जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु पर्यो ।
- स्वास्थ्य सम्बन्धि घटनाहरु न्युनिकरण गर्नको लागि स्वास्थ्य क्षेत्रहरु सहज सुलभ र छिटो छरितो सेवा सुविधाहरु प्रदान गर्नु पर्यो ।
- बालविकासका लागि छुट्टाईएका बजेटहरु समय मै उनिहरुलाई उपलब्ध गराईदिनु पर्यो ।
- पर्यापर्यटन विकासको निम्ति सम्बन्धित निकायहरुले पहल कदमि गरिदिनु पर्यो ।

७. निष्कर्ष

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को प्रथम चौमासिकमा भएका गतिविधिहरुको प्रगती विवरण सहित गरिएको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम एक शुशासनको विधी हो । यो कार्यक्रमले प्रथम चौमासिकमा भए गरेका योजना तथा दैनिकी सेवाहरुको प्रभाकारिता सम्बन्धि जानकारी गराउंदै सेवाग्राहीहरु मार्फत आएका सल्लाह सुझावहरुलाई समेति अगामी दिनहरुमा सहज र सुलभ तरिकाले सेवाग्राहीहरु प्रत्यक्ष लाभ पाउने निश्चित हुन्छ । यो कार्यक्रमले आर्थिक पार्दशिता, समावेशिता, शुशासन र पदाधिकारीहरुलाई जिम्मेवार, जवाफदेयिता साथै प्रतिवदता वन्न वनाउन अग्रसर गराउंदछ ।

अनुसुची:२

